

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/143/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1111216148
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vičková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1111216148.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vičkovej a členov senátu JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Silvie Walterovej v právnej veci navrhovateľa: B. N., R. C. X, R., F..Č.. Ú. - M., I., M., proti matke: L. N., R. T. X/A, R. K. G. N.: A. N., U.. XX.XX.XXXX, zastúpenom kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, Vazovova 7/A, Bratislava, o zapretie otcovstva, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I, zo dňa 28.decembra 2017, č. k. 21C/78/2011 - 145, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal vydania rozhodnutia, že nie je otcom maloletého A. N.. Rozhodol tak podľa § 84, § 85 ods. 1, § 86 ods. 1, § 88 ods. 1, § 119 b) Zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. Uviedol, že navrhovateľ svojím návrhom zapieral otcovstvo k maloletému A., ktorý sa dňa 23.04.2007 narodil jeho manželke tvrdiac, že nemôže byť jeho biologickým otcom, pretože v čase rozhodnom pre počatie dieťaťa bol väzobne stíhaný, teda obmedzený na osobnej slobode a intímne sa s matkou maloletého A. nestýkal. Konštatoval, že rovnako aj matka maloletého L. N. tvrdila, že navrhovateľ nie je biologickým otcom maloletého A., pretože hoci boli manželia, ich spolužitie bolo ukončené v dôsledku väzby navrhovateľa, ktorú navrhovateľ nastúpil dňa 29.05.2006 a väzobne bol stíhaný do 27.03.2008. Poukázal na to, že matka tvrdila, že otcom maloletého A. je iný muž, s ktorým sa intímne stýkala v čase, keď bol navrhovateľ v dôsledku väzby obmedzený na slobode (za otca maloletého A. označila A.R. F.). Uviedol, že navrhovateľ a matka maloletého boli v čase narodenia maloletého manželmi, pričom na základe tzv. prvej domnienky otcovstva bol preto v rodnom liste maloletého A. zapísaný ako otec navrhovateľ, ktorý bol v tom čase manželom matky dieťaťa, hoci tak matka ako aj navrhovateľ si boli vedomí, že biologickým otcom maloletého je iný muž. Poukázal aj na to, že kolízny opatrovník zastupujúci maloletého, na základe zhodných tvrdení a vyjadrení navrhovateľa a matky maloletého, súhlasil s návrhom navrhovateľa na zapretie otcovstva k maloletému. Uviedol, že navrhovateľovi podľa § 85 Zákona o rodine svedčila prvá zákonná domnienka otcovstva, pričom sa jedná o vyvrátiteľnú právnu skutočnosť. Konštatoval, že na základe návrhu na zapretie otcovstva súd následne skúma, či sú dané podmienky, za ktorých je možné zaprieť otcovstvo manžela matky k dieťaťu, avšak predtým, ako sa začal zaoberať meritom veci, a teda skúmaniu existencie podmienok zapretia otcovstva, musel posúdiť podanie návrhu na zapretie otcovstva manžela matky maloletého z pohľadu plynutia zákonnej prekluzívnej lehoty, stanovenej na podanie takéhoto návrhu otcom dieťaťa. Poukázal na to, že konanie sa začalo na základe návrhu navrhovateľa, doručeného súdu dňa 19.05.2011, teda za právnej úpravy, podľa ktorej mohol manžel do troch rokov odo dňa, keď sa dozvedel, že sa jeho manželke narodilo dieťa, zaprieť na súde, že je otcom dieťaťa. Konštatoval, že v období od 09.03.2012 do 01.01.2016 právna úprava zapretia otcovstva manželom matky dieťaťa v Zákone o rodine absentovala. Uviedol, že podľa právnej úpravy zapretia otcovstva platnej a účinnej od 01.01.2016 môže manžel zaprieť na súde svoje

otcovstvo do troch rokov odo dňa, keď sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke, pričom podľa prechodných a záverečných ustanovení Zákona o rodine je potrebné právnu úpravu zapretia otcovstva manželom matky dieťaťa aplikovať aj v prípade, ak v konaní o zapretie otcovstva súd do 31.12.2015 nerozhodol, čo je práve prípad tejto veci. Konštatoval, že bez ohľadu na zmenu zákonnej úpravy, tak v čase podania návrhu na zapretie otcovstva dňa 19.05.2011 ako aj v momente jeho rozhodnutia, zákon pod následkom preklúzie práva vyžadoval, aby manžel matky dieťaťa svoje otcovstvo zapieral v trojročnej lehote, ktorá začala plynúť buď od momentu, keď sa dozvedel, že sa jeho manželke narodilo dieťa (právna úprava účinná do 08.03.2012), alebo keď sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke (právna úprava účinná od 01.01.2016). Uviedol, že skutočnosť, že zákon stanovuje prekluzívnu trojročnú lehotu na zapretie otcovstva vyplýva z ustanovenia § 86 Zákona o rodine, z čoho je teda zrejmé, že márnym uplynutím tejto lehoty právo otca na zapretie otcovstva k dieťaťu, ktoré sa narodilo jeho manželke, zaniká (prekluduje sa). Poukázal na to, že na preklúziu práva musí súd prihliadať zo zákonnej povinnosti (ex off). Uviedol, že primerané trvanie tejto lehoty je zárukou, že aj keď po určitú dobu je daný prevažujúci záujem otca na zapretí otcovstva, netrvá tento stav neobmedzene, a to práve z dôvodu právnej istoty dotknutých účastníkov. Konštatoval, že nemožnosť zaprieť, po márnom uplynutí trojročnej prekluzívnej lehoty otcovstvo dieťaťa, nie je však stanovená absolútne, pričom poukázal na ust. § 96 Zákona o rodine, podľa ktorého môže súd na návrh dieťaťa rozhodnúť o prípustnosti zapretia otcovstva, ak je to potrebné v záujme dieťaťa a ak uplynula rodičom dieťaťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva (v tomto konaní je dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom). Uviedol, že ak súd tomuto návrhu vyhovie, môže dieťa podať návrh na zapretie otcovstva. Mal za to, že v tomto prípade sa navrhovateľ, ktorý návrhom zapieral otcovstvo k maloletému, dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke v momente, keď sa po prvýkrát dozvedel, že jeho manželke sa maloletý A. narodil a zistil dátum jeho narodenia. Uviedol, že podľa samotného tvrdenia navrhovateľa, obsiahnutého v návrhu na zapretie otcovstva, tento zistil po návrate z väzby v apríli roku 2008, že sa dňa 23.04.2007 jeho manželke narodil syn A.. Konštatoval, že navrhovateľ bol skutočne od 29.05.2006 do 27.03.2008 obmedzený väzbou na osobnej slobode. Uviedol, že keďže navrhovateľ nešpecifikoval kedy v apríli roku 2008 zistil narodenie a deň narodenia maloletého A., vychádzal z premisy, že tomu tak mohlo byť aj posledný deň v mesiaci apríl, teda najneskôr 30.04.2008. Ďalej konštatoval, že podľa navrhovateľa skutočnosťou dôvodne spochybňujúcou jeho otcovstvo k maloletému bolo práve jeho obmedzenie na slobode v dôsledku väzby v čase rozhodnom pre počatie dieťaťa, ktorá skutočnosť sa stala zrejmom v momente, keď zistil, že sa jeho manželke narodilo dieťa a dátum narodenia maloletého A.. Poukázal na to, že trojročná prekluzívna lehota na zapretie otcovstva potom navrhovateľovi začala plynúť najneskôr dňa 01.05.2008 a uplynula 01.05.2011. Mal za to, že návrh na zapretie otcovstva mu však bol doručený až 19.05.2011, teda po márnom uplynutí prekluzívnej lehoty na podanie takéhoto návrhu, na ktoré uplynutie lehoty musí prihliadať ex off. Záverom uviedol, že nakoľko navrhovateľ podal návrh na zapretie otcovstva po márnom uplynutí zákonnej prekluzívnej trojročnej lehoty, na ktoré uplynutie je povinný ex off prihliadnuť, musel návrh navrhovateľa zamietnuť, keď jeho právo domáhať sa určenia, že nie je biologickým otcom maloletého A. N., U.. XX.XX.XXXX Q. G. L. N. A. R. v čase podania návrhu už neexistovalo. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote navrhovateľ domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, respektíve jeho zmeny tak, aby bolo jeho návrhu vyhovené. Uviedol, že súd prvej inštancie sa riadne nevysporiadal s ustanovením § 86 ods. 1 Zákona o rodine platným od 01.01.2016. Tvrdil, že súd prvej inštancie zamietol jeho návrh na zapretie otcovstva len na základe domnienky, kedy sa v skutočnosti dozvedel o narodení maloletého A. N., a to predpokladaného dátumu do 30.04.2008. Poukázal na prieťahy v konaní na súde prvej inštancie. Uviedol, že s jeho vtedajšou manželkou sa po jeho prepustení skontaktoval po prvý raz až začiatkom júna 2008, keďže sa presťahovala na neznáme miesto a odmietala s ním komunikovať vzhľadom na to, že sa obávala o jeho reakciu na narodené dieťa počas jeho väzobného stíhania. Tvrdil, že vzhľadom na uvedené stíhol trojročnú prekluzívnu lehotu na podanie predmetného návrhu na zapretie otcovstva, nakoľko svoju v poradí druhú žiadosť podal dňa 29.05.2011, pričom predmetná lehota trvala až do dňa 01.06.2011. Žiadal, aby si súd zabezpečil dôkaz rozsudok o rozvode a celú dokumentáciu - prvé podanie z roku 2009, kde bola súčasťou aj žiadosť o zrušenie otcovstva. Konštatoval, že prvé stretnutie s matkou prebehlo až začiatkom júna. Poukázal aj na to, že svoje otcovstvo k maloletému A. nikdy nepodpísal, a teda je len formálne, aj keď zákonné. Záverom opätovne požiadal o oslobodenie

od súdnych poplatkov, nakoľko si musí plniť vyživovaciu povinnosť na dve deti a mesačne dopláca za lieky 30 eur.

3. Matka - L. N. vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedla, že navrhovateľ sa dozvedel o narodení maloletého A. N. až po jeho prepustení z väzby, a to začiatkom júna v roku 2008, keďže v tom čase zdieľala spoločnú domácnosť s biologickým otcom maloletého A. A. F. a mala obavu ako bude navrhovateľ reagovať na túto skutočnosť, keďže je prchkej povahy a zakladal si na usporiadanom rodinnom živote. Záverom žiadala, aby odvolací súd návrhu navrhovateľa vyhovel.

4. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 65, § 66 C.m.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. (a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

5. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal vydania rozhodnutia, že nie je otcom maloletého A.R. N., z dôvodu, že navrhovateľ podal návrh na zapretie otcovstva po márnom uplynutí zákonnej prekluzívnej trojročnej lehoty, na ktorej uplynutie bol povinný ex offio prihladiť. Súd prvej inštancie pri skúmaní, či navrhovateľ podal predmetný návrh na zapretie otcovstva v rámci zákonom stanovenej prekluzívnej lehoty, vychádzal vo svojom rozhodnutí výlučne zo skutočnosti uvedenej navrhovateľom v návrhu, ktorá sa týkala okamihu, kedy navrhovateľ zistil, že sa jeho manželke dňa 23.04.2007 narodil syn. Na základe tvrdenia navrhovateľa v návrhu o tom, že predmetnú informáciu zistil, keď sa vrátil v apríli roku 2008 z väzby, ustálil začiatok plynutia lehoty dňom 01.05.2008, a nakoľko lehota uplynula dňom 01.05.2011, dospel k záveru, že návrh na zapretie otcovstva, ktorý bol doručený na súd dňa 19.05.2011, bol podaný po márnom uplynutí prekluzívnej lehoty.

6. Vadou konania v zmysle ust. § 67 C.m.p. je procesná vada, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup v civilnom mimosporovom konaní. Iná vada konania je právne relevantná, ak mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia. Na takúto vadu konania pred súdom prvej inštancie odvolací súd prihliada, aj keď nebola výslovne v odvolaní namietaná.

7. Podľa § 35 C.m.p. súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

8. O vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, sa pri zisťovaní skutočného stavu veci jedná vtedy, ak v rozpore s dôkaznými návrhmi účastníkov konania neboli vôbec zisťované okolnosti rozhodné pre správne posúdenie veci, i keď tieto boli tvrdené a k ich preukázaniu boli navrhované dôkazy, alebo hoci rozhodné okolnosti pre posúdenie veci tvrdené neboli, avšak mali byť zisťované ako skutkový podklad pre posúdenie skutočností, ktoré je súd povinný zisťovať z úradnej povinnosti.

9. Pre správne rozhodnutie v danej veci považoval súd prvej inštancie za prvoradé posúdenie včasnosti podania návrhu na zapretie otcovstva navrhovateľom z hľadiska zákonom stanovenej trojročnej prekluzívnej lehoty plynúcej odo dňa, kedy sa navrhovateľ dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke (§ 86 ods. 1 Zákona o rodine).

10. Správne súd prvej inštancie pri posúdení tejto otázky zisťoval moment, kedy sa navrhovateľ po prvýkrát dozvedel, že jeho manželke sa maloletý A. narodil a kedy zistil dátum jeho narodenia. V tomto smere sa súd prvej inštancie pri zisťovaní skutočného stavu veci obmedzil iba na tvrdenie navrhovateľa v návrhu o tom, že keď sa v apríli 2008 vrátil (z výkonu väzby), zistil, že manželke sa 23.04.2007 narodil syn. Z uvedeného tvrdenia navrhovateľa však podľa názoru odvolacieho súdu nepochybne nevyplýva, že by sa v apríli 2008, kedy sa mal navrhovateľ vrátiť z výkonu väzby, aj dozvedel, že sa jeho manželke; a v ktorý deň presne; narodilo dieťa. Uvedené tvrdenie je tiež v rozpore s výsluchom navrhovateľa, v ktorom uviedol, že počas výkonu väzby sa dozvedel o tom, že mal. A. N. sa narodil; v tomto smere však navrhovateľ bližšie neuviedol, kto mu mal túto informáciu vo výkone väzby oznámiť. V podanom odvolaní navrhovateľ tvrdí, že o tejto skutočnosti sa dozvedel až v júni 2008, kedy sa po prepustení z väzby po prvýkrát skontaktoval so svojou manželkou, keďže sa presťahovala na neznáme miesto, odmietala s ním komunikovať, nakoľko mala obavu na jeho reakciu na narodenie dieťaťa počas jeho väzobného stíhania; túto verziu potvrdila aj matka maloletého, t.j. bývalá manželka navrhovateľa, vo svojom vyjadrení k odvolaniu.

11. Vzhľadom na uvedené nezrovnalosti v tvrdeniach navrhovateľa bude potrebné; z hľadiska náležitého ustálenia skutočného stavu veci; doplniť dokazovanie výsluchom navrhovateľa na zistenie konkrétnych okolností, za ktorých sa dozvedel o tom, že sa počas jeho výkonu väzby narodilo jeho manželke dieťa. Na základe doposiaľ vykonaného dokazovania nemožno spoľahlivo ustáliť moment začatia plynutia lehoty, keď nie je zrejmé, či navrhovateľ relevantnými informáciami disponoval už počas výkonu väzby (kto mu ich mal sprostredkovať vzhľadom na obmedzený režim jeho kontaktu s vonkajším prostredím) a nie je zrejmé ani to, kedy sa navrhovateľ po prvýkrát stretol s matkou maloletého po prepustení z väzby, s ktorým okamihom navrhovateľ spája svoju vedomosť o narodení dieťaťa a dátume jeho narodenia; či to bolo ihneď po prepustení z väzby už v apríli 2008, resp. s akým odstupom času po prepustení z výkonu väzby sa s matkou maloletého prvýkrát skontaktoval vzhľadom na jeho tvrdenie, že sa presťahovala na jemu neznáme miesto.

12. Pokiaľ súd prvej inštancie pri ustálení skutočného stavu veci neodstránil rozpor v skutočnostiach, ktorých náležité zistenie bolo rozhodujúce pre správne posúdenie začatia plynutia zákonnej lehoty na podanie návrhu na zapretie otcovstva, zaťažil týmto procesným pochybením konanie takou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. c/ C.s.p. a vrátil mu vec na ďalšie konanie podľa § 391 ods. 1 C.s.p., v ktorom súd prvej inštancie odstráni vzniknuté nezrovnalosti doplnením dokazovania vo vyššie naznačenom smere a na základe jeho výsledkov opätovne posúdi včasnosť podania návrhu na zapretie otcovstva a v prípade posúdenia vecnej opodstatnenosti podaného návrhu zväži potrebu výsluchu matky maloletého L. N. K. E. A. F. - označovaného matkou za otca maloletého A. N.; a v novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je

podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1

neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).